హస్తకళా నైపుణ్యం: పెంబర్తి స్వర్ణ హస్తాలు

నిరంతరంగా వెలుగుతున్న తెలంగాణ కళాఖండాల ప్రయాణం

NotebookLM

ప్రాణం పోసుకున్న ఆలోచనలు

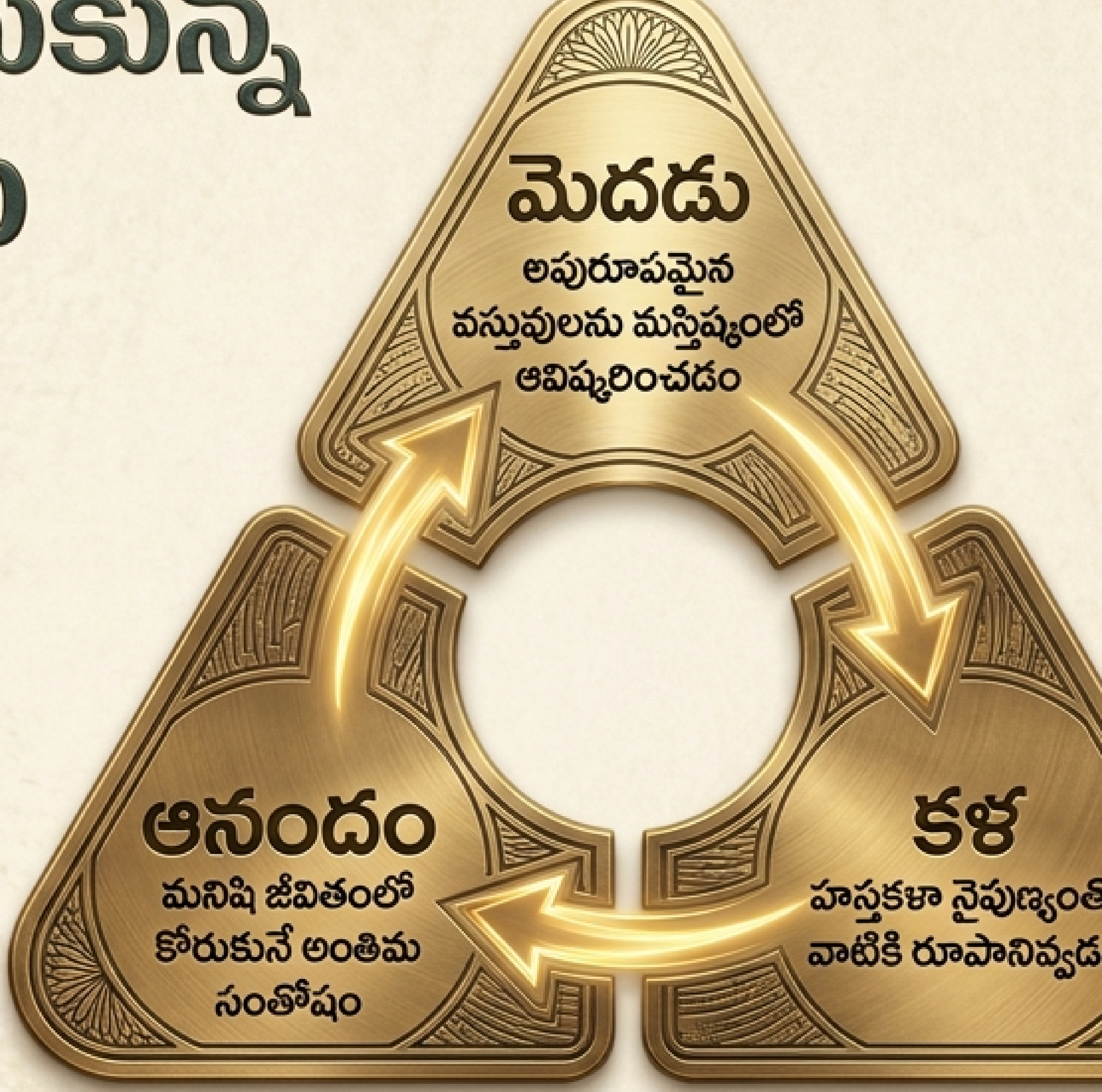

పెంబర్తి కళాకారులు తమ చేతివాటంతో ప్రపంచ దృష్టిని ఆకర్షించి, ఆలోచనలను సజీవ శిల్పాలుగా మారుస్తున్నారు.

NotebookLM

కథకుడు: పరాంకుశం దామోదరస్వామి (1941-1992)

Author Dossier

వృత్తి (Profession): ప్రముఖ జర్నలిస్ట్ (ఆంధ్రజ్యోతి, ఆంధ్రప్రభ పత్రికలలో సేవలు).

రచన (Notable Work): ఈ నేల - ఈ గాలి (వ్యాస సంపుటి). ఈ పార్యాంశం ఈ పుస్తకం నుండే గ్రహించబడింది.

పురస్కారం (Award): 1985లో జాతీయ సమైక్యత, సహృదరత్వానికి దోహదం చేసినందుకు యునైటెడ్ హిందూ ముస్లిం ఫ్రంట్ వారి సత్కారం.

NotebookLM

పెంబర్తి: కళలకు నిలయం

స్థానం:

హైదరాబాద్‌కు 60 మైళ్ల దూరంలో, వరంగల్ జిల్లా (ప్రస్తుతం జనగామ సమీపంలో).

వారసులు:

విశ్వబ్రాహ్మణ కుటుంబాలు. ఒకప్పుడు 500 కుటుంబాలు ఉండగా, ఇప్పుడు సుమారు 25 కుటుంబాలు ఈ అద్భుత కళను కొనసాగిస్తున్నాయి.

NotebookLM

కాలక్రమంలో మారిన కాన్వాస్

కాకతీయుల కాలం
(శిలా యుగం)

రుద్రమదేవి కాలంలో వీరు
కాకతీయ శిల్పకళా రీతికి
ప్రాణం పోసిన శిల్పులు.
ఏకాంబరేశ్వరి ఆలయం
వీరు చెక్కిన చివరి శిల్పాలకు
సజీవ సాక్ష్యం.

నిజాం కాలం
(స్వర్ణ యుగం)

సామ్రాజ్యాల పతనంతో
జీవనోపాధి కోసం శిలల నుండి
బంగారం, వెండిపైకి మారారు.
'చాందినీఖర్' గా పేరుగాంచిన
పెంబర్తిలో హుక్కాలు,
పాన్‌దాన్‌లు తయారయ్యాయి.

ప్రస్తుత కాలం
(ఇత్తడి యుగం)

నవాబుల కాలం
అంతరించాక, పెంబర్తి శిల్పులు
తమ నైపుణ్యాన్ని క్రమేణా
ఇత్తడిపై చూపించడం
ప్రారంభించారు.

NotebookLM

ఇత్తడి రసవాదం: బంగారు వన్నె వెనుక రహస్యం

మూలం:

ముడిసరుకును కలకత్తాలోని కాపర్ కార్పొరేషన్ సరఫరా చేస్తుంది.

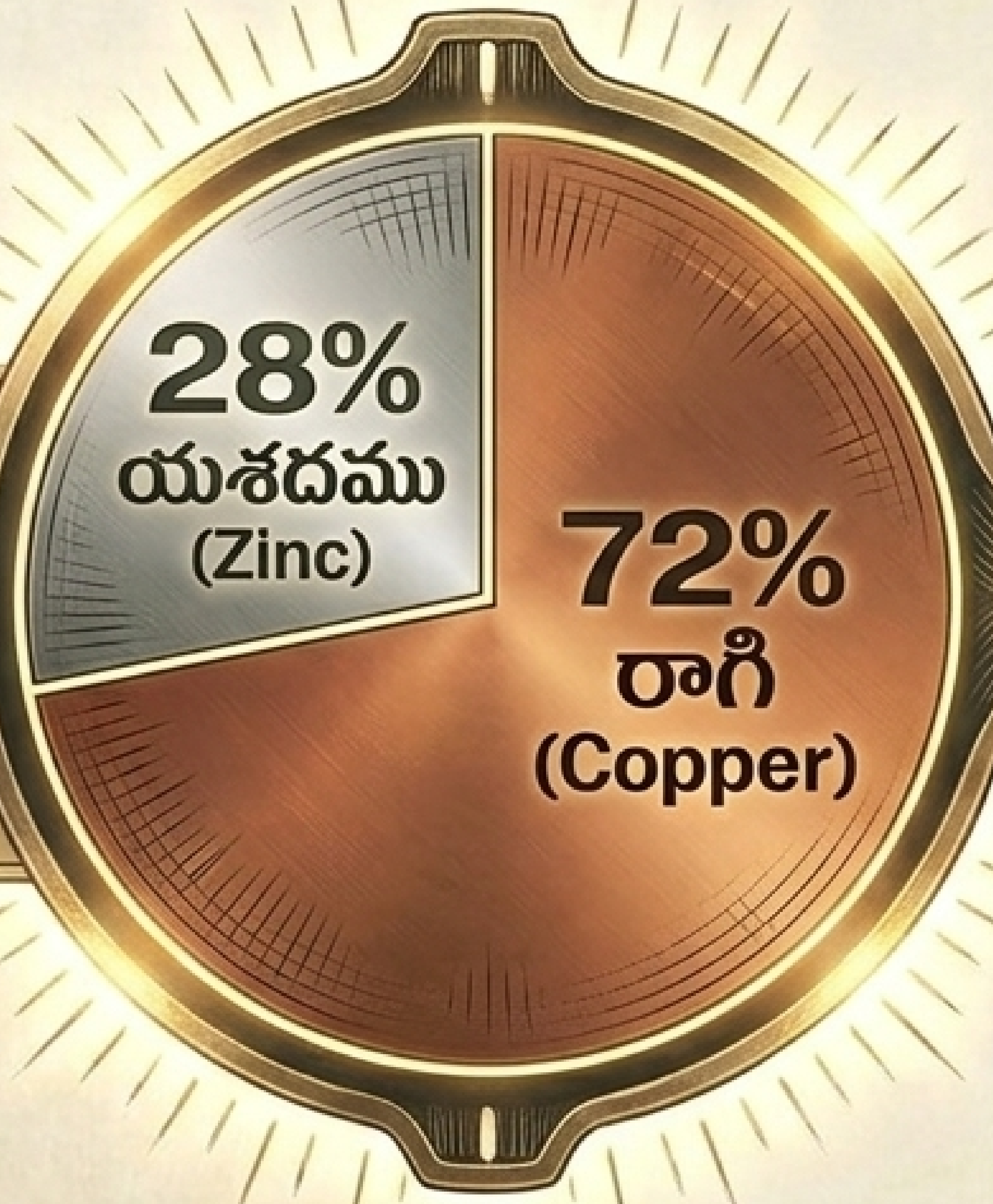

ఫలితం:

అత్యంత మేలురకం ఇత్తడి. ఇది అచ్చం బంగారంలా మెరుస్తుంది (బంగారువన్నె), సులభంగా సాగుతుంది, మరియు సూక్ష్మమైన నగిషీలు చెక్కడానికి అత్యంత అనుకూలంగా ఉంటుంది.

NotebookLM

‘నగిషీ’: ఉగ్గుపాలతో అబ్బిన విద్య

వంశపారంపర్యం

ఇది ఏ బడిలో నేర్చుకునేది కాదు. తరతరాలుగా రక్తంలో కలగలిసిన కళాసంపద భావన.

వందలాది పనిముట్లు

శిల్పులు చెక్కడానికి సుమారు వంద రకాల ఉలులు, మేకులు వాడతారు. ఈ పనిముట్లను వారే స్వయంగా తయారుచేసుకుంటారు.

సున్నితమైన నగిషీ

కాకతీయ, లేపాక్షి శిల్పశైలిని ఇత్తడి రేకుపై ఉబ్బెత్తుగా (embossed) మలిచే అద్భుత విధానం.

NotebookLM

అద్భుత ఆకృతుల ఖజానా

పురాణ/ఇతిహాస (Mythology)

- దశావతారాలు, నవగ్రహాలు
- గీతోపదేశం, రామరావణ యుద్ధాలు
- సముద్ర మధనం, కృష్ణలీలలు
- దేవతా విగ్రహాలు, ధ్వజస్తంభాలు

ప్రకృతి (Nature)

- సుందరమైన పూలు, లతలు
- నెమలి, లేపాక్షి హంసలు
- అమరావతి ఏనుగులు
- కాకతీయ నందులు

ఉపయోగకరమైనవి (Utility)

- గోళాకార, స్థూపాకార దీపాలు
- ప్రముఖులకు బహూకరించే షీల్డులు
- బిందెలు, గంగాళాలు, కొప్పెరలు

NotebookLM

విశ్వవ్యాప్తమైన ఖ్యాతి

1956 - The Turning Point

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహంతో 'విశ్వకర్మ బ్రాస్, కాపర్, సిల్వర్ ఇండస్ట్రియల్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీ' స్థాపన. కళాకారుల ఉత్పత్తులు ఈ సహకార సంఘం ద్వారానే మార్కెట్లోకి విడుదలవుతున్నాయి.

NotebookLM

కళాకారుని ఆత్మగౌరవం

“మేము కేవలం అన్నం మీద ఆధారపడే జీవులం కాదు.
కళ కోసం కూడా జీవిస్తాం. మా పనితనం చూపడానికి బంగారం,
వెండి లభించని కాలం వచ్చింది. అందువల్ల ఇత్తడిపై చూపుతున్నాం.
అది కూడా కరువు అయ్యేకాలం వస్తే, మళ్ళా రాళ్లే శరణ్యం.

- శ్రీ అయిలాచారి

ఈ మాటలలో హృదయం, ఆత్మవిశ్వాసం, అత్యున్నత ధైర్యం దాగి ఉన్నాయి.

NotebookLM

వారసత్వపు పట్టుదల: కొత్త తరం ప్రయాణం

ప్రొఫైల్: వెంకటేశ్వర్లు (18 సంవత్సరాలు)

- నేషధ్యం: పై చదువులు (మెట్రిక్యులేషన్) చదివిన యువకుడు.
- నిర్ణయం: ఉద్యోగాల వేటలో పడకుండా తన కుటుంబ గృహ పరిశ్రమను ఎంచుకున్నాడు.

ఇది ఉద్యోగాలు దొరకని కాలం. పై చదువులు చదివినా లాభం లేదు. నా కులవృత్తి నాకు ఉంది. దాన్ని వదులుకొని ఇంకొక దానికి అర్రలు చాచటం అసందర్భం. నా కులవృత్తికి మెరుగులు దిద్దుతాను. రాణిస్తాను.

ఇది కేవలం వృత్తి కాదు, వారి ఆత్మగౌరవం.

NotebookLM

తెలంగాణ కళాఖండాలు: ఒక తులనాత్మక పరిశీలన

	పెంబర్తి	బిద్రి (Bidri)
మూలం (Origin)	కాకతీయుల శిలాశిల్పుల వారసత్వం.	పర్షియా నుండి బహమనీ సుల్తానుల ద్వారా (14వ శతాబ్దం) బీహార్‌కు, అక్కడినుండి హైదరాబాద్‌కు చేరిన కళ.
లోహం (Base Metal)	72% రాగి, 28% జింక్ మిశ్రమంతో తయారైన బంగారువన్నె ఇత్తడి.	నల్లని లోహపు మిశ్రమం.
కళా నైపుణ్యం (Technique)	ఇత్తడి రేకులపై ఉలులతో ఉబ్బెత్తుగా చెక్కే 'నగిషీ' పని.	నల్లని వస్తువులపై బంగారం, వెండి తీగలతో చేసే సున్నితమైన అల్లిక.

NotebookLM

సజీవ వారసత్వం: పెంబర్తి మనుగడకు మూలస్తంభాలు

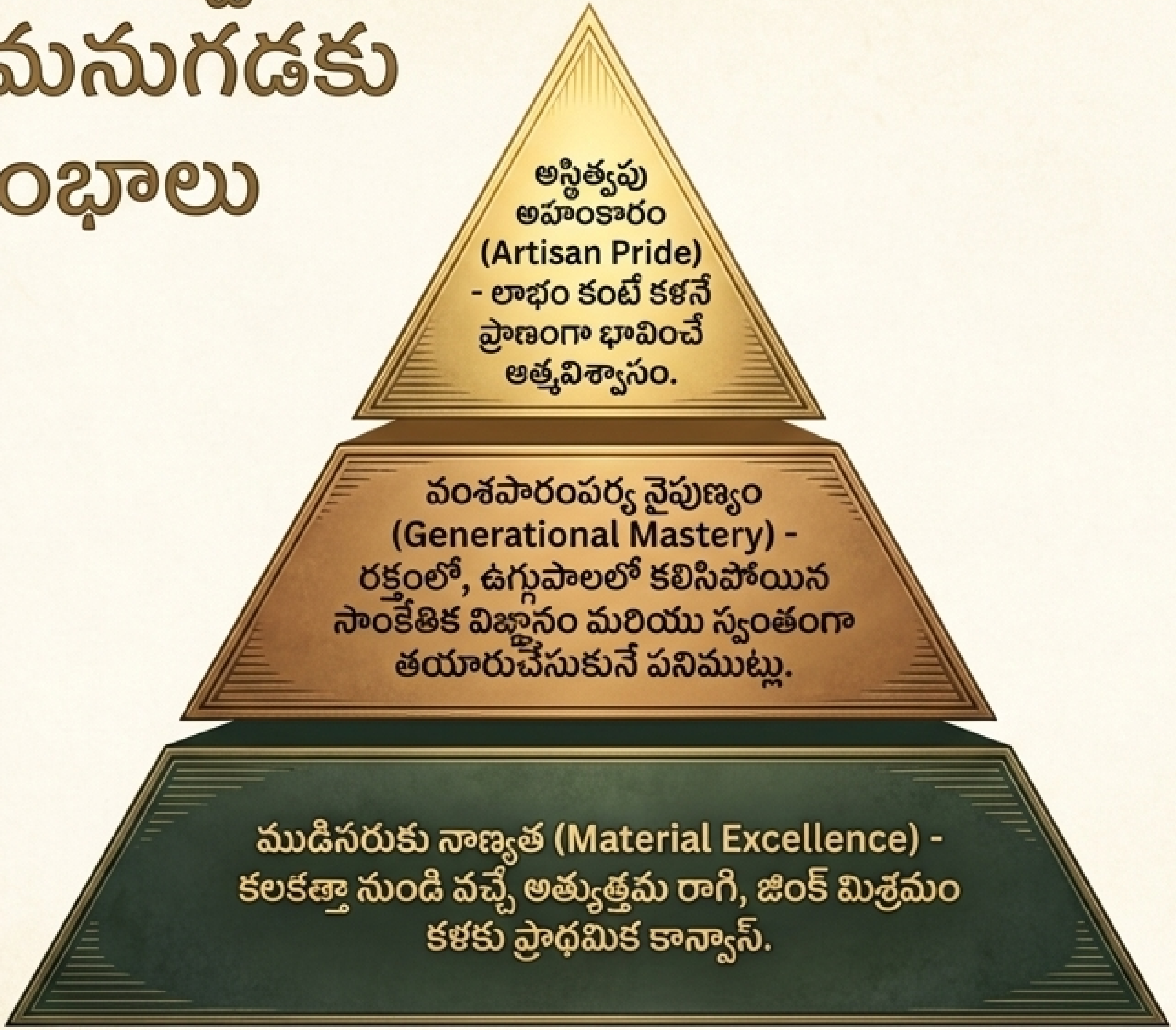

సజీవ కళ (Living Art):

ఈ మూడింటి కలయికే శిలల నుండి ఇత్తడి వరకు సాగిన పెంబర్తి ప్రయాణాన్ని అజరామరం చేసింది.

NotebookLM

ముగింపు: ఆనందానికి మూలం

ఇల్లు ఎంత అందంగా ఉందన్నది గోడలకు పూసిన రంగుల్లో కాదు, చేవగలిగిన కళాకారుల చేతుల్లో మలచబడిన ఇత్తడి, నిర్మల్, లేపాక్షి కళాఖండాలలో దాగి ఉంటుంది.

> ‘చదువులో ఆనందాన్ని పొందితే జీవితంలో ఉన్నత శిఖరాలకు చేరుకుంటావు.’
>
> - మహాత్మాగాంధీ

మన హస్తకళలను ఆదరిద్దాం. మన వారసత్వాన్ని కాపాడుకుందాం.

NotebookLM